

Številka: 007-74/2013/
Datum: 12.8.2013

MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO
Kabinet ministra
Kotnikova ulica 5, 1000 Ljubljana

gp.mgrt@gov.si

ZADEVA: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1H) – mnenje Informacijskega pooblaščenca

ZVEZA: Vaše zaprosilo in gradivo z dne 6.8.2013

Spoštovani,

Informacijski pooblaščenec (v nadaljevanju Pooblaščenec) na podlagi 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Ur. l. RS, št. 86/04, 113/05, 51/07 in 67/07, v nadaljevanju ZVOP-1) daje predhodna mnenja ministrstvom, državnemu zboru, organom samoupravnih lokalnih skupnosti, drugim državnim organom ter nosilcem javnih pooblastil o usklajenosti določb predlogov zakonov ter ostalih predpisov z zakoni in drugimi predpisi, ki urejajo osebne podatke. S spodnjim mnenjem se odzivamo na posredovani predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah - ZGD-1H (v nadaljevanju: predlog novele ZGD-1).

K 1. členu predloga novele ZGD-1

Člen ureja primere omejitev ustanavljanja družb in podjetnikov ter pridobitve statusa družbenika, tako da ustanovitelj, družbenik in podjetnik ne more biti oseba:

1. ki je bila v Republiki Sloveniji pravnomočno obsojena na kazen zapora zaradi kaznivega dejanja zoper gospodarstvo, zoper delovno razmerje in socialno varnost, zoper pravni promet, zoper premoženje, zoper okolje, prostor in naravne dobrine;
2. ki je javno objavljena na seznamu nepredlagateljev obračunov ali seznamu neplačnikov na podlagi zakona, ki ureja davčni postopek;
3. ki je z več kot 25 odstotki udeležena v kapitalu kapitalske družbe, ki je javno objavljena na seznamu nepredlagateljev obračunov ali seznamu neplačnikov na podlagi zakona, ki ureja davčni postopek.

Hkrati člen določa način ugotavljanja dejstev, ki posamezniku preprečujejo gospodarski podjem. Preverjanje omejitev iz 2. in 3. točke prejšnjega odstavka naj bi se izvedlo avtomatično na spletnem portalu, ki ga ureja zakon, ki ureja sodni register (v nadaljnjem besedilu: sistem e-VEM), na podlagi neposredne elektronske izmenjave podatkov med Poslovnim registrom Slovenije, Davčno upravo Republike Slovenije in sistemom e-VEM, pred oddajo vloge za vpis v sodni register ali Poslovni register Slovenije. Za namen preverjanja iz prejšnjega stavka naj se ne bi uporabljala omejitev dostopa do podatkov o družbenikih (ustanoviteljih) na podlagi določb zakona, ki ureja sodni register. V primeru, da bi bili podani razlogi za omejitev iz 2. in 3. točke prvega odstavka tega člena, bi sistem e-VEM onemogočil oddajo vloge za vpis v sodni register ali Poslovni register Slovenije. Registrski organi pa bi po uradni dolžnosti z neposrednim dostopom do kazenske evidence preverili, ali za vpis v sodni register ali v Poslovni register Slovenije obstaja omejitev iz 1. točke.

Glede predlagane rešitve se z vidika varstva osebnih podatkov postavljata dve vprašanji:

1. Ali gre v primeru preverjanja dejstev po 2. in 3. točki za avtomatizirano odločanje po 15. členu ZVOP-1 in je treba upoštevati varovalne mehanizme, ki so predpisani?
2. Ali je omejitev iz 1. točke določena dovolj natančno, da bo nanjo mogoče odgovoriti s podatki iz kazenske evidence?

Ad1) avtomatizirano odločanje

V 15. členu ZVOP-1 je implementirana določba 15. člena Direktive 95/46/ES z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov evropski parlament in svet evropske unije¹.

Za avtomatizirano obdelavo osebnih podatkov gre v skladu s 15. členom ZVOP-1 takrat, ko se o posamezniku lahko sprejme odločitev, ki ima za posledico pravne učinke v zvezi z njim ali na njega znatno vpliva, in ki temelji zgolj na avtomatizirani obdelavi podatkov, ki je namenjena ovrednotenju nekaterih osebnih vidikov v zvezi z njim, kakršni so zlasti njegova uspešnost pri delu, kreditna sposobnost, zanesljivost, ravnanje ali izpolnjevanje zahtevanih pogojev. Dovoljena je le, če je odločitev:

1. sprejeta med sklepanjem ali izvajanjem pogodbe, pod pogojem, da je pobuda za sklenitev ali izvajanje pogodbe, ki jo je vložil posameznik, na katerega se osebni podatki nanašajo, izpolnjena ali da obstajajo primerni ukrepi za varstvo njegovih zakonitih interesov, kakršni so zlasti dogovori, ki mu omogočajo ugovarjati takšni odločitvi ali izraziti njegovo stališče;
2. določena z zakonom, ki določa tudi ukrepe za varstvo zakonitih interesov posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, zlasti možnost pravnega sredstva zoper takšno odločitev.

Smisel določbe 15. člena ZVOP-1 je torej v izhodišču, da so sistemi za obdelavo podatkov v službi človeka; ne glede na državljanstvo ali prebivališče fizičnih oseb morajo spoštovati njihove temeljne pravice in svoboščine, zlasti pravico do zasebnosti. Najprej gre za t.i. tradicionalne pravice posameznika (pravica do informacije in popravka) ter relativno manj znane pravice, ki pa pridobivajo na pomenu v zvezi z informacijsko družbo, kot so na primer pravica do poznavanja izvora podatkov in pravica, da oseba ni podvržena odločitvi, ki se opira zgolj na avtomatizirano izdelavo profila obnašanja.

Ne glede na enostavnost, praktičnost, ekonomičnost je po ZVOP-1 praviloma nedopustno o posamezniku sprejemati odločitve, ki bi lahko posegale v njegove pravice, obveznosti, pravni položaj ali pravne koristi samo na podlagi avtomatizirane obdelave osebnih podatkov. Posameznika je treba obravnavati kot individualno človeško bitje in ne kot objekt obdelave podatkov. Bistveni poudarek je torej na kriteriju, da je poleg avtomatizirane obdelave osebnih podatkov o posamezniku potrebna še dodatna neavtomatizirana, osebna obdelava osebnih podatkov. Rezultat, do katerega pride stroj in ki temelji na vedno bolj razviti programski opremi, ima zgolj navidez objektiven in nesporen značaj. Človek kot odločevalec mu zato lahko brez tehtnega premisleka pripisuje pretiran pomen in se na takšne rezultate celo preveč zanese. ZVOP-1 v 15. členu posameznika varuje pred takšnim avtomatiziranim odločanjem tako, da mu zagotavlja, da noben postopek ne bo zaključen zgolj na podlagi dejstev, pridobljenih z avtomatizirano obdelavo njegovih osebnih podatkov.

Za avtomatizirano obdelavo po določbi 15. člena ZVOP-1, morajo biti kumulativno izpolnjeni trije pogoji:

1. Posameznik mora biti podvržen odločitvi, ki ima zanj (lahko) določene neugodne posledice.

---

¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31995L0046:sl:HTML>

2. Odločitev, ki jo sprejme obdelovalec osebnih podatkov, se mora opirati izključno na avtomatizirano obdelavo.
3. Obdelovalec osebnih podatkov mora s pomočjo avtomatizirane obdelave dobiti takšne podatke, ki posamezniku (avtomatsko) določijo nek osebnostni profil, kot na primer: kandidat je dober/slab, primeren/neprimeren, prilagodljiv/neprilagodljiv, čustven/hladen...

Iz vsebine 2. točke predloga novele ZGD-1 izhaja, da je predvideno avtomatizirano preverjanje omejitev iz 2. in 3. točke - v sistemu e-VEM, na podlagi neposredne elektronske izmenjave podatkov med Poslovnim registrom Slovenije, Davčno upravo Republike Slovenije in sistemom e-VEM, in sicer pred oddajo vloge za vpis v sodni register ali Poslovni register Slovenije. V primeru, da bi bili podani razlogi za omejitev iz 2. in 3. točke prvega odstavka tega člena, bi sistem e-VEM onemogočil oddajo vloge za vpis v sodni register ali Poslovni register Slovenije – torej bi bil dejansko avtomatično zavrnjen vpis v sodni oziroma poslovni register. Po prepričanju Pooblaščenca gre v tem primeru za t.i. avtomatizirano odločanje po ZVOP-1 in Direktivi 46/95/ES.

Takšno odločanje pa kot že navedeno ni vselej prepovedano. Dopustno je v dveh primerih:

1. če je odločitev o posamezniku sprejeta med sklepanjem ali izvajanjem pogodbe, pod pogojem, da je pobuda za sklenitev ali izvajanje pogodbe, ki jo je vložil posameznik, na katerega se osebni podatki nanašajo, izpolnjena ali da obstajajo primerni ukrepi za varstvo njegovih zakonitih interesov, kakršni so zlasti dogovori, ki mu omogočajo ugovarjati takšni odločitvi ali izraziti njegovo stališče;
2. če je odločitev o posamezniku določena z zakonom, ki določa tudi ukrepe za varstvo zakonitih interesov posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, zlasti možnost pravnega sredstva zoper takšno odločitev.

Če je avtomatizirano odločanje predvideno z zakonom – kot v primeru predloga novele ZGD-1, mora zakon predpisati tudi garancije za varstvo interesov prizadetih posameznikov. Tako je treba II. odstavek določbe 1. člena predloga novele ZGD-1 dopolniti z navedbo pravnih možnosti posameznika v primeru avtomatizirane zavrnitve vpisa v sodni oziroma poslovni register; označba pravnega sredstva, navedba pristojnega organa, rokov za vložitev pravnega sredstva in odločitev o njem.

Da bi se posamezniku omogočilo uspešno ugovarjanje odločitvi, ki je sprejeta s pomočjo avtomatizirane obdelave njegovih osebnih podatkov ter se mu s tem zagotovilo ustrezno varstvo njegovih zakonitih interesov, je v 7. točki 1. odstavka 30. člena ZVOP-1 določena še dodatna dolžnost upravljavca, ki mora posamezniku na njegovo zahtevo pojasniti tehnične oziroma logično tehnične postopke odločanja, če izvaja avtomatizirano odločanje z obdelavo osebnih podatkov posameznika.

Ad2) ujemanje okoliščin iz 1. točke s podatki iz kazenske evidence

Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij (Uradni list RS, št. 22/2000 in nadaljnji; ZIKS) v 250a. členu določa, da kazenska evidenca obsega: osebne podatke o storilcih kaznivih dejanj iz sodb ali drugih odločb sodišč, podatke o izrečenih kaznih, varnostnih ukrepih, pogojnih obsodbah, sodnih opominih in o obsodbah, s katerimi je bila storilec kaznivih dejanj, o katerih se vodi kazenska evidenca, oproščena kazen, ter o njihovih pravnih posledicah; poznejše spremembe podatkov o obsodbah, ki so bile vpisane v kazensko evidenco, pa tudi podatke o izvršeni kazni in razveljavitvi vpisa neupravičene obsodbe. Kot izhaja tudi iz uvoda k predlogu novele ZGD-1, so v kazenski evidenci naslednji osebni podatki:

- ime, priimek, EMŠO, kraj in občina ter država rojstva, stalno ali začasno bivališče, državljanstvo obsojenca,
- podatki iz obsodbe; sodišče, ki je obsodbo izreklo, opravilna številka obsodbe, datum izreka in pravnomočnosti, zakonsko ime kaznivega dejanja in kazenska sankcija,
- poznejše spremembe podatkov o obsodbi, ki so bili vpisani v kazensko evidenco, izbris iz kazenske evidence na podlagi KZ-1.

Da bi se lahko iz kazenske evidence posredovali točni podatki, ki hkrati ustrezajo zakonski opredelitvi okoliščin/omejitev pri gospodarskem podjetju, mora biti zakonska dikcija dovolj natančna, da omogoča prepoznavo omejitev po zakonskem imenu kaznivega dejanja.

Omejitve so v 1. točki 1. člena predloga novele ZGD-1 opredeljene kot: pravnomočna obsodba v Republiki Sloveniji na kazen zapora zaradi kaznivega dejanja zoper gospodarstvo, zoper delovno razmerje in socialno varnost, zoper pravni promet, zoper premoženje, zoper okolje, prostor in naravne dobrine.

Po pregledu Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 50/2012-UPB2; KZ-1) Pooblaščenec ugotavlja, da je kazniva dejanja zoper gospodarstvo enostavno prepoznati z zakonskimi imeni kaznivih dejanj iz 24. poglavja KZ-1; kazniva dejanja zoper delovno razmerje in socialno varnost z zakonskimi imeni kaznivih dejanj iz 22. poglavja KZ-1; kazniva dejanja zoper pravni promet z zakonskimi imeni kaznivih dejanj iz 25. poglavja KZ-1; kazniva dejanja zoper premoženje z zakonskimi imeni kaznivih dejanj iz 23. poglavja KZ-1 in kazniva dejanja zoper okolje, prostor in naravne dobrine z zakonskimi imeni kaznivih dejanj iz 32. poglavja KZ-1.

Glede na navedeno se zdi dikcija omejitev iz 1. točke 1. člena predlagane novele ZGD-1 z vidika varstva osebnih podatkov dovolj določna, da bo mogoče iz kazenske evidence posredovati točne podatke o posamezniku. Drugo je vsebinsko vprašanje povezanosti kaznivih dejanj iz zgornjih poglavij s primernostjo posameznika za opravljanje gospodarskega podjetja. Po predlagani noveli je npr. za gospodarski podjetnik neprimeren posameznik, ki je bil obsojen za kaznivo dejanje mučenja živali (341. člen KZ-1), nezakonit lov ali ribolov (342., 343. člen KZ-1), primeren pa je posameznik, ki je bil obsojen za hudo ali zelo hudo telesno poškodbo (123. in 124. člen KZ-1), uboj (115. člen KZ-1), umor (116. člen KZ) ipd. Kot že navedeno gre sicer za vsebinska vprašanja primernosti posameznika za opravljanje gospodarskega podjetja, na katera bo moral odgovoriti predlagatelj. Da bi se ognil morebitni novi ustavni presoji je seveda smiselno omejitve oblikovati tako, da so sorazmerne – nujno potrebne glede na cilje, ki jih predlagatelj z omejitvami zasleduje.

S spoštovanjem,

Informacijski pooblaščenec
Nataša Pirc Musar, univ.dipl.prav.,
pooblaščenka